

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-04-30

Vår referens

Lotta Fröding

Verksamhetscontroller

lotta.froding@malmö.se

Motion av Emma-Lina Johansson (V) om att förebygga sexuella trakasserier i skolan STK-2021-1077

Sammanfattning

Emma-Lina Johansson (V) har inkommit med motionen Förebygga sexuella trakasserier i skolan. Motionären föreslår kommunfullmäktige att i förebyggande och åtgärdande syfte fatta beslut om tio åtgärds punkter som presenteras i motionen.

Motionen har skickats till förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för yttrande. Nämndernas bedömning är att flera förslag är pågående arbeten eller gäller områden där det redan finns upparbetade rutiner. Ärendet återremitterades av kommunstyrelsen den 7 februari 2024, för att förtydliga ställningstagandet kring punkt 10, och lyfts nu igen. Förslaget är att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motion av Emma-Lina Johansson (V) om att förebygga sexuella trakasserier i skolan.

Beslutsunderlag

- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 220420 § 66 med Reservation (S+L), (SD) och muntlig Reservation (MP) och (V)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 220429 § 62 med muntlig Reservation (MP)
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Förskolenämnden beslut 220427 § 69 med muntlig Reservation (V)

- Beslut KS 240207 §40 Motion av Emma-Lina Johansson (V) om att förebygga sexuella trakasserier i skolan
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240506 Motion av Emma-Lina Johansson (V) om att förebygga sexuella trakasserier i skolan
- Motion av Emma-Lina Johansson (V) om att förebygga sexuella trakasserier i skolan (tillgänglighetsanpassad version)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-08-08

Kommunstyrelsen 2022-08-17

Kommunstyrelsen 2023-04-12

Kommunstyrelsen 2023-05-17

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-01-15

Kommunstyrelsen 2024-02-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-05-06

Kommunstyrelsen 2024-06-05

Kommunfullmäktige 2024-06-19

Beslutet skickas till

Emma-Lina Johansson (V)

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Emma-Lina Johansson (V) har inkommit med motionen Förebygg sexuella trakasserier i skolan. Motionären föreslår kommunfullmäktige att i förebyggande och åtgärdande syfte besluta:

1. Att införa feministiskt självförsvar i Malmös grundskolor från årskurs 7 och som valbarkurs på gymnasiet.
2. Att skärpa och utöka uppdraget gällande genuspedagogik i skola och förskola.
3. Att ge ett tydligt gemensamt uppdrag kring sexualundervisningen i Malmös skolor där normkritik är väsentligt.
4. Att ta fram en gemensam handlingsplan, med civilsamhället som är ett viktigt komplement till skolan, som fördjupar samarbetet med de organisationer som arbetar förebyggande mot sexuellt våld t.ex. trans- och tjejjourerna.
5. Att Malmös skolförvaltningar ska ha tydliga mål för hur de arbetar förebyggande mot sexuellt våld.

6. Att ta fram tydliga rutiner och handlingsplaner i skolan för hur man upptäcker sexuellt våld, trakasserier och utnyttjande, det ska tillhöra rutinerna vid elevernas hälsosamtal.
7. Att skolan har en absolut skyldighet att direkt agera. Precis som vid kränkande behandling ska misstanke om sexuella trakasserier leda till direkt utredning där bevisbördan ligger på skolan, inte på den utsatta.
8. Att den som är utsatt omedelbart ska tilldelas vuxenstöd som inte direkt lyder under skolledningen (t.ex. elevhälsan).
9. Att kraftigt förstärka antalet skolkuratorer i skolan så att den som behöver kan få stöd så länge hen behöver under sin skoltid
10. Att personal som gjort sig skyldig till sexuella trakasserier omedelbart ska skiljas från arbetet.

Ärendet återremitterades av kommunstyrelsen den 7 februari 2024, för att förtydliga ställningstagandet kring punkt 10. Förtydligandet återfinns i avsnittet med stadskontorets bedömning i slutet av ärendet.

Remissinstansernas yttrande

Förskolenämnden (FSKN), grundskolenämnden (GRN) och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens (GVN) yttranden redovisas under respektive förslag.

Flera av förslagen riktar sig främst till grundskola och gymnasieskola och förskolenämnden har då inte yttrat sig över dessa.

- 1. Att införa feministiskt självförsvar i Malmös grundskolor från årskurs 7 och valbar kurs på gymnasiet.**

GRN: Regeringen beslutade i april 2018 om ett förtydligande i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet om att utbildningen och undervisningen inte ska dela upp barn och elever utifrån könstillhörighet, utan organiseras och genomförs så att alla barn och elever möts. Regelmässig eller slentrianmässig könsuppdelning får inte förekomma. Förstärkningarna tydliggör också ansvaret i att arbeta för jämställdhet på alla skolor. Förändringarna trädde i kraft den 1 januari 2018.

Grundskolenämnden ställer sig negativ till detta förslag då skolan inte regelmässigt ska dela upp undervisning utifrån könstillhörighet och att det inte finns något i de nationella styrdokumenterna om att feministiskt självförsvar ska vara en del av undervisningen.

GVN: Inom gymnasieskolan finns inte valbara kurser utan de ryms inom ramen för det individuella valet och regleras i styrdokumentet. Att införa feministiskt självförsvar som en egen kurs är inte möjligt utifrån skolans regleringar. En kommun kan således inte skapa egna lokala kurser utan det är gymnasieskolans ämnesplaner som styr kursernas innehåll.

2. Att skärpa och utöka uppdraget gällande genuspedagogik i skola och förskola.

FSKN: Förslaget riktar sig främst till grundskolan. Genuspedagogik är ett samlingsnamn för metoder som syftar till att synliggöra hur föreställningar om kön påverkar barns förutsättningar för lärande. Ofta syftar den till att motverka begränsande könsnormer. Förskolan är skyldig att följa gällande lagstiftning. Av förskolans läroplan framgår jämställdhetsuppdraget tydligt. Bland annat anges att förskolan ska organisera utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår bland annat att alla tendenser till diskriminering ska motverkas samt att barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska respekteras i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation. Samtliga förskolor har också ett systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer verksamhetsutveckling med utgångspunkt i läroplanen, vilket följs upp på huvudmannanivå.

GRN: Den pedagogik som används i grundskolorna har sin grund i vetenskap och beprövad erfarenhet och innehållet styrs av de nationella styrdokumentet. Det är upp till varje lärare att utforma sin undervisning inom det uppdrag de får av de nationella styrdokumentet. Grundskoleförvaltningen bidrar med stöd vid behov och gör och har gjort så under flera år, bland annat genom Pedagogisk Inspiration (PI)¹.

3. Att ge ett tydligt gemensamt uppdrag kring sexualundervisningen i Malmös skolor där normkritik är väsentligt.

GRN: Grundskolornas undervisning regleras av de nationella styrdokumentet och sex, samtycke och relationer har förstärkts i läroplanen för grundskolan 2022 (LGR22). Ansvaret för kunskapsområdet vilar på flera lärare och ska tas upp inom många ämnen. Normkritik är en viktig del av detta. Detta har även varit gällande under nuvarande och tidigare läroplaner. Grundskoleförvaltningen har även tagit fram en handbok inom ämnet för samtliga åldrar och det tas även upp på de återkommande kuratorskonferenserna.

---

¹ PI Malmös har som funktion att utgöra det gemensamma kitt som skapar mervärde för de tre skolförvaltningarna i ett livslångt lärandeperspektiv.

GVN: Svar på förslag 2 och 3. I skolans lagstadgade värdegrundsuppdrag ingår att förankra den värdegrund som formuleras i skollagen och i läroplanerna; det vill säga att hos eleverna, både som individer och som kollektiv, stärka grundläggande demokratiska värderingar och värna de mänskliga rättigheterna, samt aktivt motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. För att elever ska vara trygga och trivas i skolan, bedrivs därför ett aktivt och medvetet arbete på nämndens skolor kring normer och värden. I enlighet med läroplanen ska alla elever tillförsäkras en likvärdig utbildning. I detta ingår att skolan aktivt och medvetet ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska därtill uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Vidare ska undervisningens innehåll och upplägg präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Som beskrivet ovan så har skolan i uppdrag att förankra den värdegrund som formuleras i skollagen och i läroplanerna. För att elever ska vara trygga och trivas i skolan, bedrivs därför ett aktivt och medvetet arbete på nämndens skolor kring normer och värden. Genom värdegrundsuppdraget ska skolorna, utifrån ett normkritiskt arbete, sprida kunskap om hur normer och värden kommer till uttryck och gestaltas samt hur aktuella samhällsfrågor påverkar elevers arbetsmiljö, lärmiljö och vardag. En stor del av arbetet sker i samverkan med andra aktörer till exempel civilsamhället.

Pedagogisk inspiration (PI) stöttar utbildningsförvaltningarna i detta arbete. Detta inkluderar till exempel arbete som rör barnkonventionen, mänskliga rättigheter, antidiskriminering, HBTQIA+² och arbete mot kränkande behandling. PI utbildar vidare processtödare med spetskompetens på varje skola för att skapa goda förutsättningar för ett normkritiskt likabehandlingsarbete i Malmös förskolor och skolor.

Begrepp som sexualitet, relationer, kön, jämställdhet och normer återfinns i flera av ämnesplanerna. Det innebär att flera lärare ansvarar för att kunskapsområdet tas upp inom dessa kurser och ämnen. Undervisningen om sex och samlevnad sker på flera sätt exempelvis genom ämnesintegrering och ämnesövergripande arbeten, i vardagsarbetet samt i form av enskilda lektioner eller dagar.

Det pågår i nämndens skolor ett utvecklingsarbete inför att kunskapsområdet sex och samlevnad byter namn till sexualitet, samtycke och relationer. Förändringarna i läroplanerna ska tillämpas från höstterminen 2022. Som ett led i detta har PI tagit fram en handbok för kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer som utgår från skolans styrdokument och Skolinspektionens rapporter i ämnet. Handboken tar sin utgångspunkt i värdegrundsarbetet där varje rektors styrning är grundläggande.

---

² HBTQIA+ är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter, intersexpersoner, asexuella och andra identiteter och läggningar.

4. Att ta fram en gemensam handlingsplan, med civilsamhället som är ett viktigt komplement till skolan, som fördjupar samarbetet med de organisationer som arbetar förebyggande mot sexuellt våld till exempel trans- och tjejjourerna.

Nämnderna framhåller i sina yttranden att flera styrdokument reglerar redan elevhälsans uppdrag och arbete. Elevhälsan ska enligt skollagen främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

GRN: Nämnden anser att det inte behöver tas fram en handlingsplan gällande området, utan att skolorna ska fortsätta det arbete som bedrivs idag och vid behov få stöd av grundskoleförvaltningen eller få hjälp med kontakt till aktörer i civilsamhället.

Elevhälsan bjuder in olika verksamheter/föreningar i Malmö stad till konferenser och skolor och har även kontakt med exempelvis Trans- och tjejjouren i Malmö, Ungdomsmottagningen, RFSU³ och Ungdomsjouren Öresund, för att nämna några. Det finns även resurser för detta på Komin, Malmö stads intranät.

GVN: I såväl den centrala elevhälsans som varje skolas elevhälsas förebyggande och hälsofrämjande arbete finns upparbetade samarbeten och nätverk. Det kan till exempel handla om samarbete med ungdomsmottagningar, trans- och tjejjourer, barn- och ungdomspsykiatri, socialtjänst och Polisen. I Skolverkets och Socialstyrelsens stödmaterial "Vägledning för elevhälsan" synliggörs vidare respektive professions ansvarsområden och områden som förutsätter samarbete och samverkan för en samlad elevhälsa. Kurator har enligt kurators uppdragsbeskrivning ansvar för att samverka med myndigheter och externa verksamheter. Den centrala elevhälsan arbetar härutöver i olika nätverk kopplade till respektive profession i syfte att stärka yrkesprofessionen och det tvärprofessionella elevhälsoarbetet.

5. Att Malmö skolförvaltningar ska ha tydliga mål för hur de arbetar förebyggande mot sexuellt våld.

Nämnderna framhåller i sina yttranden att utbildningssamordnare anställd av de tre skolförvaltningarna har fått ansvar för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett lagens sju diskrimineringsgrunder: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

FSKN: Förvaltningen har en arbetsgrupp för Normer och värden i förskolan, som hanterar olika uppdrag kopplade till ämnet. Vissa av dessa uppdrag innefattar även området sexuella trakasserier på olika sätt. Medarbetare från förskoleförvaltningen ingår

---

³ RFSU, Riksförbundet för sexuell upplysning.

vidare i en referensgrupp med bland annat Pedagogisk inspiration (PI), kring sexualitet, samtycke och relationer som under hösten 2021 arbetat med en kartläggning av förskolors behov inom arbetsområdet sexualitet, samtycke och relationer i Malmö stad

GRN: Nämndens arbete med aktiva åtgärder omfattar i korthet att varje verksamhet ska arbeta fortlöpande i fyra steg genom att undersöka, analysera, åtgärda samt följa upp och utvärdera riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Verksamheten ska dokumentera alla delar av det fortlöpande arbetet och samverka med dem som deltar i utbildningen och anställda i verksamheten. Detta är ett arbete som pågått under mycket lång tid i grundskolans verksamheter då det är en del av det värdegrundsarbete som skolorna ska arbeta med utifrån de nationella styrdokumenterna.

GVN: Det pågår kontinuerligt ett hälsofrämjande arbete på varje skola som innebär att stärka eller bibehålla det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet. Förebyggande arbete kopplat till exempelvis sexuellt våld bedrivs vid förmodad eller identifierad problematik på en skola. Vid en identifierad problematik krävs ett arbete som innebär att skolan sätter mål och kopplar aktiviteter i form av olika åtgärder till målen vilka sedan genomförs på skolan.

6. Att ta fram tydliga rutiner och handlingsplaner i skolan för hur man upptäcker sexuellt våld, trakasserier och utnyttjande, det ska tillhöra rutinerna vid elevernas hälsosamtal.

GRN: Grundskoleförvaltningen har enligt skollag och diskrimineringslag en skyldighet att hantera elevers upplevelse av kränkande behandling och trakasserier. En gemensam process och gemensamma blanketter har tagits fram för skolornas hantering av hot, våld, upplevd kränkning/trakasserier, tillbud och arbetsskada för elever.

Skolsköterskorna ställer även frågor om eleven har varit utsatt, bevittnat eller utsatt någon för sexuellt våld, trakasserier och utnyttjande. Detta har varit en del av rutinerna vid elevernas hälsosamtal under en lång tid.

GVN: Elevhälsan ska erbjuda alla elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan minst ett hälsobesök (2 kap. 27 § skollagen). Hälsobesöket ska genomföras under år ett i gymnasie- och anpassade gymnasieskolan. Det allmänna hälsobesöket som ska erbjudas alla elever innefattar bland annat längd, vikt, hälsosamtal utifrån hälsoenkät, uppföljning av föregående hälsobesök samt uppföljning av vaccinationsstatus. Nämndens centrala elevhälsa har en framtagen rutin för hälsosamtalet samt en tillhörande hälsoenkät som alla elever får fylla i.

Hälsosamtalet i nämndens gymnasie- och anpassade gymnasieskolor innefattar samtal om den fysiska hälsan såväl som den psykiska hälsan. Hälsosamtalets omfattning avgörs

av elevens behov. I hälsoenkäten som ligger till grund för samtalet finns frågor som berör hur eleven upplever exempelvis sin skolsituation, relationer, hemsituation, fritid, fysisk aktivitet, sexualitet, sömn, vila, smärta etc. Hälsöfrämjande och förebyggande undervisning kan även utföras i grupp som ett komplement till hälsobesöket. I hälsoenkäten finns bland annat frågor om någon gjort något mot dem som inte känts bra. Detta följs sedan upp på hälsosamtalet för att fånga upp elever som till exempel kan ha blivit utsatta för sexuellt våld.

7. Att skolan har en absolut skyldighet att direkt agera. Precis som vid kränkande behandling ska misstanke om sexuella trakasserier leda till direkt utredning där bevisbördan ligger på skolan, inte på den utsatta.

FSKN: Liksom för kränkande behandling råder enligt skollag och diskrimineringslag en anmälningsskyldighet till rektor, huvudman samt en utredningsskyldighet (som inom förskoleförvaltningen delegerats till rektor) när ett barn anser sig utsatt för sexuella trakasserier. Anmälningsskyldigheten inträder när personal i förskolan får kännedom om att ett barn anser sig utsatt för sexuella trakasserier av andra barn eller av personal. Av förvaltningens riktlinje framgår vidare att diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, instruktion att diskriminera någon samt att utsätta någon för repressalier inte accepteras i förskolan.

Förskoleförvaltningen har framtagna blanketter och ett förankrat arbetssätt för anmälan till rektor, huvudman samt utredning och vidtagna åtgärder. I en utredning ska även behovet av stöd för barnet beaktas. Arbetssättet är även mer långtgående än lagkraven då förskolan även i de fall där det inte kunnat visas att kränkande behandling/trakasserier/sexuella trakasserier förekommit kan vidta åtgärder utifrån barnets upplevelse. Omständigheterna i varje enskilt fall ligger till grund för bedömningen.

Anmälningarna följs även upp på olika sätt inom ramen för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Utöver detta ska förskolan i enlighet med lagstiftningen på området, i sitt förebyggande och främjande arbete kartlägga om det finns risker att barn utsätts för diskriminering, innefattande sexuella trakasserier i förskolan. Ofta görs bland annat så kallade trygghetsvandringar med barnen på förskolan. Förskolan ska inom ramen för detta arbete även analysera orsaker till upptäckta risker, vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas samt följa upp och utvärdera arbetet.

Utöver detta har förskoleförvaltningen 2016 tagit fram ett särskilt stödmaterial kallat "Förebyggande arbete och åtgärdande insatser gällande misstanke om sexuella trakasserier mot barn av medarbetare i verksamheten". Materialet är framtaget som ett stöd i förskoleförvaltningens förebyggande arbete för en trygg och säker förskola och

för att minimera risken för sexuella trakasserier mot barn av medarbetare i förskolan. Materialet synliggör hur det förebyggande arbetet ska bedrivas och innehåller också tydliga strukturer för arbetet om misstanke om sexuella trakasserier skulle uppstå. I materialet lyfts även vikten av ett normkritiskt arbetssätt kopplat till det förebyggande arbetet. Materialet är omfattande och bygger bland annat på diskrimineringslagens bestämmelser om att förskolan måste göra en självständig utredning om misstanke uppstår.

Vid misstanke ska även anmälan göras till socialtjänst för stöd till familjen och kontakt tas med Polismyndigheten. Av materialet framgår vidare att en arbetsrättslig hantering inleds, och att medarbetare tillfälligt tas ur tjänst vid en pågående utredning. I materialet finns även information om och hänvisning till andra stödfunktioner som kan bistå barn och vårdnadshavare i behov av ytterligare stöd, såsom Kriscentrum Malmö. Materialet utvärderas kontinuerligt, och har reviderats ett flertal gånger under åren.

Med anledning av förskoleförvaltningens arbete kring fler män i förskolan som pågått under flertalet år, genomfördes också under våren 2021 en fördjupning kring ärenden om sexuella trakasserier under åren 2018 - 2020, innehållande bland annat förslag till tillägg till stödmaterialet.

GRN: Grundskoleförvaltningen har enligt skollag och diskrimineringslag en skyldighet att hantera elevers upplevelse av kränkande behandling och trakasserier.

Grundskoleförvaltningen har därför tagit fram en gemensam process och gemensamma blanketter för skolornas hantering av hot, våld, upplevd kränkning/trakasserier, tillbud och arbetsskada för elever.

Det förs samtal med den som är utsatt och sedan går det vidare till eventuell polisanmälan och beroende på ålder, anmälan till socialtjänsten. Kontakt tas även med vårdnadshavare.

GVN: Skolan ska vara en trygg plats för alla elever och skolan har enligt lag en skyldighet att sätta stopp för alla typer av kränkningar så snart någon upplever sig utsatt, genom att utreda, åtgärda och följa upp. Arbetet mot kränkande behandling och diskriminering regleras i skollagen samt diskrimineringslagen. Skolan har även ett ansvar att arbeta främjande och förebyggande mot sexuella trakasserier och andra kränkningar. Skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet gäller för alla former av trakasserier som uppstår i samband med verksamheten - oavsett om trakasserier utförs av barn, elever eller personal.

På varje skolenhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Varje år gör skolan en plan med de insatser som behövs för att förebygga och

förhindra kränkande behandling. Detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling.

Om skolpersonal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ska de anmäla detta till rektor. Rektor anmäler vidare till huvudmannen. Huvudmannen, eller rektor om ansvaret delegerats, ska utreda och vidta åtgärder i förekommande fall. Åtgärderna följs sedan upp.

Enligt skollagen och diskrimineringslagen ska aktiva åtgärder mot diskriminering bedrivas systematiskt genom att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp. Skolan tar också fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier. Huvudmannen ansvarar för att varje skola bedriver detta arbete.

8. Att den som är utsatt omedelbart ska tilldelas vuxenstöd som inte direkt lyder under skolledningen (till exempel elevhälsan).

GRN: Rektor ansvarar för skolans inre organisation och har även ansvar för elevhälsan. Elevhälsan har inget personalansvar. Vid behov används centrala resurser på grundskoleförvaltningen som inte arbetar på skolan.

GVN: En särskild satsning på förstärkt elevhälsa och ökad bemanning inom elevhälsan i nämndens skolor har gjorts under 2021 och 2022 för att säkerställa att elever får det stöd de behöver under hela sin skoltid.

Enligt skollagen ska elever ha tillgång till elevhälsa innefattande kurator, psykolog, skolläkare, skolsköterska samt personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Det finns en lokal elevhälsa på varje skola i nämndens verksamhet. Elevhälsan ger eleverna tillgång till specialpedagogiska, medicinska, psykosociala och psykologiska insatser. Elevhälsoarbetet utformas för att vara likvärdigt och tillgängligt utifrån identifierade behov.

9. Att kraftigt förstärka antalet skolkuratorer i skolan så att den som behöver kan få stöd så länge hen behöver under sin skoltid.

GRN: I dagsläget finns det minst en kurator på varje skola förutom en skola som har en anställd elevkoordinator utan socionomexamen (vilket krävs för att få arbeta som kurator i Malmö stads grundskolor). På många skolor finns det två kuratorer och på två skolor finns det tre kuratorer. Under senare år har det gjorts en utökning inom grundskolan. Det är utmanande att arbeta förebyggande med väldigt många elever och detsamma gäller tillgången till skolsköterska. Det finns dock en skyldighet att ge stöd under skoltiden vilket också görs på skolorna.

GVN: Elevhälsans professioner samlas regelbundet på elevhälsoteamets möte, oftast under ledning av skolledare. Elevhälsoteamets arbete ska utgå från ett helhetsperspektiv för elevers lärande och hälsa. Vanliga arbetsuppgifter för skolkuratoren är exempelvis att samtala med enskilda elever, grupper av elever, skolpersonal, vårdnadshavare och ha kontakt med externa nätverk. Skolkuratoren arbetar även främjande för elevernas arbetsmiljö genom värdegrundsarbete och arbete mot diskriminering samt bidrar med kunskap kring droger, jämställdhet och sex- och samlevnad. Skolkuratorns arbete är alltså både direkt riktat till elever och indirekt via skolpersonal för att stödja en enskild elev. I elevhälsans uppdrag ingår att i dialog med eleven hitta rätt stöd för eleven vid olika situationer.

Se kompletterande information under ”Stadskontorets bedömning” gällande ytterligare en motion med koppling till frågan om antalet kuratorer.

10. Att personal som gjort sig skyldig till sexuella trakasserier omedelbart ska skiljas från arbetet.

GRN: Enligt förvaltningens rutiner förväntas ansvarig chef ta stöd av HR-avdelningen vid handläggning av ärende kopplat till misstanke om sexuella trakasserier. Alla former av misskötsamhet ska utredas, dokumenteras och diarieföras. Utredningen består vanligtvis av samtal med berörda och eventuella vittnen. Varje fall är unikt och kräver olika tillvägagångssätt vid utredning beroende på typ och grad av misskötsamhet och om det finns ett akut behov av utredning. För att undvika påverkan har arbetsgivaren möjlighet att stänga av misstänkt medarbetare från arbete under tiden som utredningen pågår enligt § 10 AB.

Utredningen ligger sedan som grund för den vidare bedömningen om det föreligger arbetsrättslig grund för att skilja personen från tjänsten. Bedömningen av bevisläge och allvarlighetsgrad görs alltid i samråd med arbetsrättsjurist på den centrala HR-avdelningen i Malmö stad.

GVN: Enligt Malmö stads rutiner ska arbetsgivaren skyndsamt utreda vad som hänt vid misstanke om sexuella trakasserier. Utredningen ska vara saklig och objektiv och de åtgärder man kommer fram till beror på allvarlighetsgraden av det inträffade. En arbetsgivare har att förhålla sig till de regleringar som finns i Lagen om anställningsskydd (LAS). Att skilja någon från arbetet kräver saklig grund enligt 7 § Lagen om anställningsskydd och är en åtgärd som vidtas om det finns saklig grund.

Nämndernas beslut

FSKN: Det redan pågående arbetet i förvaltningen ska fortsätta, i linje med den lagstiftning, de styrdokument och rutiner som redan finns. Mot denna bakgrund föreslår förskolenämnden kommunfullmäktige att avslå motionen.

(V) reserverar sig muntligen.

GRN: Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå punkterna 1 – 8 samt bifalla punkterna 9 och 10.

(L) och (S) har lämnat en gemensam skriftlig reservation.

(SD) har lämnat en skriftlig reservation.

(MP) reserverar sig muntligen.

(V) reserverar sig muntligen.

GVN: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anse besvarad vad gäller punkterna 2, 3, 5, 6, 7, 8 och 9 med hänvisning till redovisningen i ärendet och att avslå punkterna 1, 4, 10 med hänvisning till redovisningen i ärendet.

(MP) reserverar sig muntligen.

Stadskontorets bedömning

Emma-Lina Johanssons (V) motion om att Förebygga sexuella trakasserier i skolan föreslår tio olika förslag gällande arbetet med att förebygga sexuella trakasserier i skolan. Förslagen berör delvis förskolan men framför allt grundskolan och gymnasieskolan.

Grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har haft i uppdrag att stärka arbetet med elevhälsan och höja kvaliteten på sex- och samlevnadsundervisningen. I det arbetet ansvarade Pedagogisk inspiration (PI) för uppdraget att höja kvaliteten på sex- och samlevnadsundervisningen i både grund- och gymnasieskolan. Delar av uppdraget gjorde nämnderna gemensamt medan andra delar arbetades fram utifrån respektive nämnds uppdrag.

Med beaktande av inkomna yttrande gör stadskontoret följande bedömning. Motionen innehåller yrkanden som regleras i nationella styrdokument och som nämnderna därmed är skyldiga att följa. Flera av förslagen är redan pågående arbete i nämnderna och upparbetade rutiner. Stadskontoret ställer sig bakom nämndernas bedömning att förslag nummer 1 går emot skollagen då elever inte ska delas upp utifrån kön eller på annat sätt samt att valbara kurser på gymnasiet inte ryms inom individuella val.

Vidare regleras förslag 2 – 10 av nationella styrdokument som skollagen och diskrimineringslagen. När det gäller förslag 5 har en gemensam utbildningssamordnare för de tre skolförvaltningarna anställts för att stärka det förebyggande arbetet mot sexuellt våld utifrån de tre skolförvaltningarnas behov.

När det gäller förslag 9 om att kraftigt förstärka antalet skolkuratorer i skolan så ligger det i nämndernas ansvar att göra denna typ av bedömning och prioritering inom ramen för sin respektive budget. Stadskontoret vill i sammanhanget även uppmärksamma att detta förslag har kopplingar till beslut som fattats utifrån en motion om barn och ungas psykiska ohälsa från Mohamed Yassin (MP) och Sefana Hoti (MP) i mars 2022 (STK 2021–735). Då biföll kommunfullmäktige ett förslag om att uppdraga åt grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att utreda och införa en maxgräns för antal elever per skolkurator och skolpsykolog. En återrapportering (STK 2023–589) har inkommit där det lyfts att grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, under mandatperioden, ska införa en maxgräns för antal elever per skolkurator och skolpsykolog. Nämnderna följer därmed de föreslagna nationella rekommendationerna *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (SOU 2021:11). Rekommendationerna innebär att en skolkurator får ansvara för högst 400 elever och en skolpsykolog för högst 1 000 elever.

Vad gäller punkt 10 framgår definitionen av sexuella trakasserier i 1 kap 4 § punkt 5 i diskrimineringslagen. Det handlar då om ”Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet”. Enligt Diskrimineringsombudsmannen kan det exempelvis handla om kommentarer och ord, att någon tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar. När det gäller sexuella trakasserier krävs inget samband med diskrimineringsgrunderna utan i stället är det handlingen/uppträdandet som ska ha en sexuell anknytning. Sexuella trakasserier är inte detsamma som sexualbrott, som är brott som straffbelagts i 6 kap. brottsbalken. Sexualbrott är benämningen på brott mot en persons sexuella integritet så som våldtäkt, sexuellt tvång, sexuellt utnyttjande, sexuellt ofredande och koppleri.

Alla former av sexuella trakasserier i arbetslivet är dock brott mot anställningsavtalet och är därmed oacceptabla. Det är dock inte samma sak som att det i alla dessa fall föreligger sakliga skäl för uppsägning eller avskedande. Beroende på allvarlighetsgraden kan det bli tal om olika typer av åtgärder från arbetsgivarens sida där uppsägning eller avskedande utgör den allvarligaste påföljden.

Stadskontoret har tagit fram Riktlinjer och rutiner mot kränkande särbehandling och trakasserier/sexuella trakasserier på arbetsplatsen. I riktlinjerna framgår att ingen medarbetare i Malmö stad ska utsättas för kränkande särbehandling eller trakasserier/sexuella trakasserier. Frågan om sexuella trakasserier regleras även i diskrimineringslagen och anställningsskyddslagen (LAS). Av 7 § LAS framgår att sakliga skäl ska föreligga för att kunna säga upp en medarbetare på grund av personliga skäl. Vad som utgör sakliga skäl framgår av förarbetena till nämnda lagar samt domstolspraxis.

Om en medarbetare misstänks för att ha gjort sig skyldig till någon form av misskötsamhet så tillsätts en utredning i syfte att klargöra vad som inträffat. När utredningen är klar bedömer arbetsgivaren - utifrån omständigheterna, bevisläge och rättsläge – om förutsättningar föreligger för att vidta en arbetsrättslig åtgärd. Generellt sett ser rättstillämparen allvarligt på alla former av sexuella trakasserier i tjänsten och om utredningen styrker att sakliga skäl för uppsägning föreligger enligt LAS sägs medarbetaren upp.

Arbetsgivaren måste därför förhålla sig till rådande rättsläge vid bedömningarna och har därmed ingen möjlighet att själv avgöra vad som ska anses utgöra sakliga skäl för skiljande av anställningen. Alla former av sexuella trakasserier är oacceptabla och arbetsgivaren kommer även fortsättningsvis att se allvarligt på medarbetare som gör sig skyldig till sexuella trakasserier men stadskontoret bedömer att det inte är möjligt att, så som motionären föreslår, att själv tillskapa en regel som i varje enskilt fall konstaterar att det föreligger grund för skiljande av anställningen vid sexuella trakasserier.

Utifrån en sammantagen bedömning är förslaget att motionen i sin helhet avslås.

Ansvariga

Susanna Jakobsson Enhetschef

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör